

af hvad jeg har sagt, at det er heldigt, naar det er Regler, at de skulle gennemgaa de tre Klasser; men der er jo ingen Regel uden Undtagelse, og det er den, som Ministeriet her har villet komme i Møde; men det er uheldigt, at det er Ministeriet, som skal dispensere. Skal der dispenseres, lad saa de paagældende Skoler, maasse med Censurkommissionens Formands Billigelse, dispensere, og lad det ikke blive Ministeriet alene. Kan man ikke gøre det, maa man sætte Regler herind — det er heller ikke umuligt — og sige, hvem man nærmest har tænkt paa eller tænker paa, der kunde løses fra at gennemgaa de tre Klasser. Disse Bestemmelser betragter jeg vel ikke som saa farlige som den under b., men dog som temmelig umulige. — Dermed har jeg udtalt mig om forskellige Enkeltheder og har saa ikke andet tilbage end Privatisternes Stilling. Ja, den bliver saamænd ikke meget misundelsesværdig efter Lovforslagets § 8, thi de skulle jo overhovedet ikke kunne eksistere, hvis ikke Ministeriet bevilger det. § 8 lyder jo saaledes: „Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet kan under ganske særlige Omstændigheder bevilge, at Eksaminander indstille sig til Eksamen ved et offentligt eller anerkendt privat Seminarium, uden at have deltaget i Seminariets Undervisning“. Denne Bestemmelse er ogsaa for streng, man maa ikke i den Grad umuliggøre det. Jeg antager for Resten, at naar Jeseminarierne blive støttede og de, saa vel som Statsseminarierne, saa deres Eksamensret eller deres egne Lærere til at eksaminere, vil det ligge i Sagens Natur, at Privatisterne ville komme til at høre til Undtagelserne, men at gøre det i den Grad umuligt for dem at gaa op, ved at bestemme, at de skulle have Ministeriets Tilladelse enkeltvis, gaar ikke an. Jeg tror heller ikke, det kan gennemføres. Jeg for min Part finder det urigtigt. Saa ville vi paany saa Klager, og det er ikke heldigt. Vi skulle jo helst se nu at komme til Ro i Sagen. Man maa da enten nøjes med at lade enhver enten offentlig ansat Lærer have Ret til at indstille, eller ogsaa maa man nærmere beskrive, hvem der har Ret dertil. Og jeg vilde finde dette meget naturligt . . . ja, den ærede sidste Taler ryster paa Hovedet, men jeg ser nu ikke den Fare derved som han. Det forekommer mig allerede strengt nok, at de ere forpligtede til at tage Eksamen ved Seminarierne, private eller offentlige, men naar man siger, at de overhovedet ikke maa gaa op — det er egentlig Meningen, naar man kender Administra-

tionens Stilling dertil — vil man derved komme til for Smed at rette Bager. Man vil derved holde ogsaa gode Kræfter fra at gaa den Vej, navnlig fattige.

Saa, derved er jeg egentlig færdig med de Bemærkninger, jeg har at gøre til Lovforslaget, og skal altsaa ogsaa anbefale, at Forhandlingen derom fortsættes, og at man navnlig overvejer, hvordan man kan finde det for Folkestolen i det hele bedste. Det er ikke de enkelte Privatister, det gælder om; det, det gælder om, er den bedste Uddannelse, Lærerne i Folkestolen overhovedet kunne faa. Der er for Resten mange andre Punkter, der kunde staa i Forbindelse med denne Sag, om vi skulle beholde de fire Seminarier eller ikke, f. Eks., om det ikke vilde være heldigere for Uddannelsen, om vi indskrænkede os til at faa to Statsanstalter, en for Sjælland og en for Verne. Jeg siger ikke, at det fra min Side er en Betingelse for at gaa ind paa Grundtanken i Lovforslaget, paa ingen Maade, men jeg henstiller det kun til Overvejelse. Lærerindernes Stilling til denne Sag, deres Uddannelse, maa ogsaa komme frem; men da det bedst vil komme frem under det næste Forslag, skal jeg ikke her komme nærmere ind derpaa. Det er en Tanke, som ogsaa er henstillet endogsaa af Ministeriets egen Konsulent, en Tanke, som jeg for øvrigt ikke billiger og tiltræder, at vi kun skulle have en stor Statsanstalt i Kjøbenhavn, hvor baade Lærere og Lærerne skulle have deres Uddannelse og have deres Pensionat. Dette betragter jeg som meget uheldigt. En anden Tanke er den, om man skulde aabne Seminarierne tillige for Kvinder. Man aabner nu baade Latin- og Realskoler for dem, og det synes jo for saa vidt at gaa meget godt.

Jeg kan ikke tro andet — jeg ved det ikke, men jeg nærer det Haab — end at den Tanke, at føre Eksaminationen tilbage dertil, at Lærerne selv komme til at eksaminere, maa kunne gennemføres i begge Ting. Saaledes er Forholdet jo ved Navigations-skolerne, der dimittere til en Fagetsamen. Over for baade Realskolerne og Latinskolerne tror jeg dog nok, der er nogen Erkendelse af, efter den Erfaring man har indhøstet, at det er derved, man bedst bevarer Personligheden.

S. Jensen: Efter den meget udførlige og omstændelige Omtale, vi nu have hørt af Lovforslaget af det ærede 2det Medlem for 11te Kreis (Th. Nielsen), skal jeg indskrænke mig til nogle faa Bemærkninger.